

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobců: **a) Ing. M. B., b) ZOS odbyt, s. r. o.**, IČO 276 71 640, se sídlem Kdousov 60, oba zast. Mgr. Jakubem Trávníčkem, advokátem se sídlem Pechova 1228/3, Brno, proti žalovanému: **Státní pozemkový úřad**, se sídlem Husinecká 1024/11a, Praha 3, za účasti osoby zúčastněné na řízení: Československá obchodní banka, a s., IČO 000 01 350, se sídlem Radlická 333/150, Praha 5, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 11. 2022, č. j. SPU 379632/2022, o kasační stížnosti žalobce a) proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 10. 4. 2024, č. j. 61 A 3/2023-68,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Osoba zúčastněná na řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Krajský pozemkový úřad pro Jihočeský kraj (dále též „správní orgán prvního stupně“) rozhodnutím ze dne 20. 6. 2022, č. j. SPU 203472/2022/KRI, podle § 11 odst. 4 zákona č. 139/2002 Sb. o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále též „zákon o pozemkových úpravách“), schválil návrh komplexních pozemkových úprav v k. ú. Písečné u Slavonic. V záhlaví uvedeným rozhodnutím

žalovaný zamítl odvolání žalobců a) a b) a potvrdil rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

[2] Žalobci a) a b) podali proti rozhodnutí žalovaného společnou žalobu, kterou krajský soud nadepsaným rozsudkem zamítl. Nepřisvědčil námitce, že k uskutečnění pozemkových úprav došlo v zájmu většinového vlastníka pozemků, a nikoli v zájmu veřejném. Cílem pozemkových úprav je především racionální hospodaření s půdou, což je nepochybně nejen ve veřejném zájmu, ale i v zájmu jednotlivých vlastníků. Vedle toho sledují pozemkové úpravy řadu dalších cílů uvedených v § 2 zákona o pozemkových úpravách, které taktéž představují dílčí veřejné zájmy. Pro naplnění veřejných zájmů je zásadní, že návrh pozemkových úprav může zpracovat pouze držitel příslušného úředního oprávnění, návrhu předchází zpracování plánu společných zařízení zahrnující opatření ke zpřístupnění pozemků, protierozní opatření, vodohospodářská opatření a opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí, k návrhu se vyjadřují dotčené orgány a schvaluje jej i zastupitelstvo obce. Návrh je navíc vázán požadavkem přiměřenosti kvality, výměry a vzdálenosti původních a navrhovaných pozemků, přičemž překročení zákonem stanovených kritérií je možné pouze se souhlasem vlastníka. Návrh pozemkových úprav tak nemůže sledovat výhradně soukromý zájem některého z vlastníků řešených pozemků na úkor zájmů veřejných a zároveň nemůže nepřiměřeně zasahovat do vlastnického práva těch vlastníků, kteří s ním nesouhlasí. Je-li pak schválený návrh komplexních pozemkových úprav také v souladu se soukromými zájmy většinového vlastníka, nezakládá to samo o sobě nezákonnost rozhodnutí správních orgánů. Ustanovení § 11 odst. 4 zákona o pozemkových úpravách nelze vykládat tak, že ke schválení návrhu pozemkových úprav vyžaduje nezbytně souhlas různých vlastníků. Kritériem pro dosažení kvalifikované většiny je pouze procentuální podíl výměry pozemků, které jsou v rámci pozemkových úprav řešeny. Nesouhlas žalobců s podobou pozemkových úprav není sám o sobě důvodem pro zrušení rozhodnutí správních orgánů jako nezákonných.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podali žalobci a) a b) společnou kasační stížnost. Řízení o kasační stížnosti žalobce b) však bylo usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2024, č. j. 4 As 84/2024-20, zastaveno, neboť žalobce b) ve lhůtě stanovené zdejším soudem nezaplatil soudní poplatek za kasační stížnost.

[4] Žalobce a) (dále též „stěžovatel“) v kasační stížnosti namítl, že se krajský soud nevypořádal s argumentací týkající se nesplnění základní podmínky pro realizaci pozemkových úprav v dotčeném katastrálním území. Zákon o pozemkových úpravách požaduje mnohost vlastníků pozemků dotčených pozemkovými úpravami tvořících kvalifikovanou většinu nezbytnou k rozhodování o návrhu komplexních pozemkových úprav, jejímž účelem je zajištění ochrany vlastnického práva jednotlivých účastníků řízení a kompromisního nalezení veřejného zájmu. S ohledem na vlastnickou strukturu pozemků nebylo možné tohoto požadavku v k. ú. Písečné u Slavonic dosáhnout, přičemž tato faktická situace byla žalovanému známa již k datu rozhodnutí o zahájení provádění předmětných komplexních pozemkových úprav. Jestliže žalovaný neměl při zahájení provádění komplexních pozemkových úprav jistotu úplné shody všech vlastníků pozemků

pokračování

v dotčeném katastrálním území, měl s ohledem na ochranu veřejného zájmu a vlastnického práva zúčastněných subjektů od jejich provádění upustit. Krajský soud však založil napadený rozsudek na čistě formálním výkladu zákona o pozemkových úpravách, čímž došlo ke schválení nezákonného průběhu pozemkových úprav a k poškození vlastnického práva stěžovatele.

[5] V rámci provedených pozemkových úprav došlo k uplatnění a upřednostnění soukromého zájmu jednoho většinového vlastníka v katastrálním území dotčeném pozemkovými úpravami na úkor stěžovatele, jako minoritního vlastníka pozemků v daném katastrálním území. Krajský soud pominul, že i v případě, že soukromý zájem většinového vlastníka pozemků v dotčeném katastrálním území je v souladu s veřejným zájmem, může dojít ke zneužití zákona o pozemkových úpravách ze strany většinového vlastníka. Prostřednictvím pozemkových úprav může vlastník disponující většinou nezbytnou pro schválení návrhu pozemkových úprav obejít standardní obchodní výměnu nebo dohodu stran vycházející z ochrany vlastnického práva a smluvní volnosti stran. V nyní posuzované věci k této situaci došlo, neboť stěžovatel byl zbaven své pozemkové držby prostřednictvím pozemkových úprav ve prospěch scelení pozemků Ing. K. (dále též „většinový vlastník“). Tímto veřejnoprávním způsobem dosáhl Ing. K. vybudování ucelené pozemkové držby disproporčně méně nákladným způsobem, než kdyby musel od drobnějších vlastníků jejich pozemky vykupovat nebo směňovat. O tom svědčí i zápis z jednání ze dne 21. 1. 2022 na Obecním úřadě v Písečném o projednání připomínek k návrhu komplexních pozemkových úprav v k. ú. Písečné u Slavonic.

[6] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu. Uvedl, že žádný z žalobců nebyl návrhem nového uspořádání pozemků nikterak poškozen ani krácen na svých vlastnických právech. Podmínkou pro schválení návrhu pozemkových úprav je dosažení souhlasu vlastníků alespoň 60 % výměry pozemků, které jsou řešeny ve smyslu § 2 zákona o pozemkových úpravách v pozemkových úpravách. V nyní posuzovaném případě odsouhlasili návrh pozemkových úprav vlastníci 77,4 % výměry řešených pozemků v pozemkových úpravách.

[7] Osoba zúčastněná na řízení se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení kasační stížnosti

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Nejvyšší správní soud se nejprve musel zabývat námitkou nepřezkoumatelnosti

rozsudku krajského soudu pro nedostatek důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Pokud by tato námitka byla důvodná, již tato okolnost samotná by musela vést ke zrušení rozhodnutí krajského soudu.

[11] Stěžovatel spatřuje nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku v tom, že se krajský soud nedostatečně vypořádal s uplatněnými žalobními námitkami. Za nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů jsou považována zejména taková rozhodnutí, u nichž není z odůvodnění zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při hodnocení skutkových i právních otázek a jakým způsobem se vyrovnal s argumenty účastníků řízení (srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52). Soudy však nemají povinnost reagovat na každou dílčí argumentaci a tu obsáhle vyvrátit. Jejich úkolem je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace (srov. rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013-19). Podstatné je, aby se správní soud ve svém rozhodnutí vypořádal se všemi stěžejními námitkami účastníka řízení, což může v určitých případech konzumovat i vypořádání některých dílčích a souvisejících námitek (srov. rozsudek NSS ze dne 24. 4. 2014, č. j. 7 Afs 85/2013-33).

[12] Námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku nemohl Nejvyšší správní soud přisvědčit. Stěžovatelova žaloba obsahovala řadu podrobně rozvedených žalobních námitek. Krajský soud vystihl podstatu věci a v bodech 30 až 54 odůvodnění napadeného rozsudku se se všemi stěžejními žalobními námitkami, ač stručně, přezkoumatelně vypořádal. Z rozhodnutí jsou patrné závěry, které soud ve vztahu k uplatněným žalobním námitkám zaujal, na základě jakých skutečností k nim dospěl a jakými úvahami se při jejich hodnocení řídil, tj. z jakých konkrétních důvodů považoval žalobní námitky za nedůvodné. Zároveň nelze opomenout, že nepřezkoumatelnost rozsudku není závislá na subjektivní představě stěžovatele o tom, jak podrobně by měl být rozsudek odůvodněn. Jedná se totiž o objektivní překážku, která kasačnímu soudu znemožňuje přezkum napadeného rozhodnutí (viz rozsudek NSS ze dne 5. 11. 2014, č. j. 3 As 60/2014-85).

[13] Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkami stěžovatele brojícími proti posouzení věci samé krajským soudem. Stěžovatel namítl, že pro provedení komplexních pozemkových úprav v k. ú. Písečné u Slavonic nebyly splněny zákonné podmínky. Pozemkové úpravy byly zahájeny a provedeny v zájmu většinového vlastníka, a nikoliv v zájmu veřejném. Stěžovatel spatřuje upřednostnění soukromého zájmu nad zájmem veřejným v tom, že správní orgán prvního stupně zahájil řízení o komplexních pozemkových úpravách na základě požadavku jediného vlastníka (Ing. K. a čtyř obchodních společností, za něž jedná) nadpoloviční výměry zemědělské půdy (65 %) v území dotčeném pozemkovými úpravami. Ing. K. zároveň disponoval potřebnou většinou výměry pozemků pro schválení návrhu pozemkových úprav.

[14] Podle § 2 zákona o pozemkových úpravách se *pozemkovými úpravami ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, scelují se nebo dělí a zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků a vyrovnání jejich hranic tak, aby se vytvořily podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy. V těchto souvislostech původní pozemky zanikají a zároveň se vytvářejí pozemky nové, k nimž se uspořádávají vlastnická práva a s nimi související věcná břemena v rozsahu rozhodnutí podle § 11 odst. 8. Současně je cílem*

pokračování

pozemkových úprav zajištění podmínek pro zlepšení kvality života ve venkovských oblastech včetně napomáhání diverzifikace hospodářské činnosti a zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství, zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, lesní hospodářství a vodní hospodářství zejména v oblasti snižování nepříznivých účinků povodní a sucha, řešení odtokových poměrů v krajině a zvýšení ekologické stability krajiny. Výsledky pozemkových úprav slouží pro obnovu katastrálního operátu a jako neopomenutelný podklad pro územní plánování.

[15] Podle § 6 odst. 3 zákona o pozemkových úpravách *pozemkový úřad zahájí řízení o pozemkových úpravách vždy, pokud se pro to vysloví vlastníci pozemků nadpoloviční výměry zemědělské půdy v dotčeném katastrálním území.*

[16] Podle § 11 odst. 4 zákona o pozemkových úpravách *pozemkový úřad rozhodne o schválení návrhu pozemkových úprav tehdy, pokud s ním souhlasí vlastníci alespoň 60 % výměry pozemků, které jsou řešeny ve smyslu ustanovení § 2 v pozemkových úpravách. Váha hlasu podílového spoluvlastníka odpovídá jeho podílu na celkové výměře řešených pozemků.*

[17] Nejvyšší správní soud předně odkazuje na svůj rozsudek ze dne 14. 6. 2024, č. j. 10 As 84/2023-78, v jehož bodu 36 uvedl, že „*právní úprava zákona o pozemkových úpravách je v souladu s čl. 11 odst. 4 (a také čl. 2 odst. 2) Listiny; tato ústavně zaručená pravidla jsou promítnuta zejména v § 2, § 10 odst. 1 a § 11 odst. 4 zákona o pozemkových úpravách. Řízení o pozemkových úpravách je vždy zahajováno ve veřejném zájmu, který je vymezen v § 2 zákona o pozemkových úpravách. Mimo jiné je spatřován ve vytvoření podmínek pro racionální hospodaření vlastníků půdy, tj. v zajištění lepšího a efektivnějšího využití a zajištění přístupnosti pozemků. Přitom se přihlíží k zájmům všech pozemků zahrnutých do pozemkových úprav (ve vztahu k celku a ke všem vlastníkům). Jinými slovy, kvalitativní rovinnu veřejného zájmu vymezuje účel pozemkových úprav uvedený v § 2 zákona o pozemkových úpravách. Kvantitativní odraz nachází veřejný zájem jednak v tom, že pozemkové úpravy musí být provedeny (řízení zahájeno), požadují-li to vlastníci pozemků nadpoloviční výměry zemědělské půdy řešeného katastrálního území (§ 6 odst. 3 zákona o pozemkových úpravách), a jednak v tom, že jejich návrh může být schválen, souhlasí-li s navrhovanou úpravou vlastníci alespoň 60 % výměry půdy řešené pozemkovými úpravami (viz rozsudek NSS ze dne 27. 5. 2009, čj. 4 As 72/2006-93)“.*

[18] Nejvyšší správní soud nemohl stěžovateli přisvědčit, že komplexní pozemkové úpravy byly provedeny za účelem prosazení soukromého zájmu většinového vlastníka. Ze správního spisu vyplývá, že komplexní pozemkové úpravy byly zahájeny za účelem prostorového a funkčního uspořádání pozemků, jejich scelení, zajištění přístupnosti a vytvoření podmínek pro racionální hospodaření vlastníků půdy. Jejich účelem bylo též navržení opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí a navržení protierozních a vodohospodářských opatření (viz např. žádost Ing. K. o provedení pozemkových úprav ze dne 27. 10. 2016, zápis z úvodního jednání konaného dne 11. 3. 2019). Z rozhodnutí žalovaného je dále patrné, že schválením návrhu pozemkových úprav se podařilo dosáhnout jejich účelu dle § 2 zákona o pozemkových úpravách (viz str. 13 rozhodnutí žalovaného). Pozemkovými úpravami došlo ke scelení pozemků, kdy počet vstupujících parcel do komplexních pozemkových úprav činil 456, zatímco vystupující počet parcel

představuje 357. Rovněž došlo k navržení společných zařízení, a to konkrétně opatření sloužících ke zpřístupnění pozemků (6 polních cest hlavních, 8 vedlejších a 18 doplňkových), protierozních opatření pro ochranu půdního fondu (zasakovací průlehy), vodohospodářských opatření (vodní nádrže, přehrážky a revitalizace) a opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí a zvýšení ekologické stability (lokální biocentra, biokoridory a interakční prvky). Kvalitativní rovina veřejného zájmu tedy byla naplněna.

[19] Pokud stěžovatel namítá, že většinový vlastník požádal o zahájení pozemkových úprav za účelem scelení svých pozemků, pak pomíjí, že právě scelení pozemků za účelem racionálního hospodaření vlastníků pozemků je jedním z cílů provádění pozemkových úprav. Nejvyšší správní soud zároveň podotýká, že v rámci pozemkových úprav nebyly sceleny a zpřístupněny pouze pozemky většinového vlastníka, ale též pozemky dalších 42 vlastníků. Nelze tak dospět k závěru, že komplexní pozemkové úpravy byly provedeny pouze ve prospěch většinového vlastníka. Jak již uvedl krajský soud, je-li pak schválený návrh komplexních pozemkových úprav také v souladu se soukromými zájmy většinového vlastníka, samo o sobě to nezákonnost rozhodnutí správních orgánů nezpůsobuje.

[20] Rovněž je zde dána kvalitativní rovina veřejného zájmu, neboť o provedení pozemkových úprav v nyní projednávané věci požádal v souladu s § 6 odst. 3 zákona o pozemkových úpravách vlastník pozemků nadpoloviční výměry zemědělské půdy řešeného katastrálního území, konkrétně 65 %. Návrh pozemkových úprav schválili v souladu s § 11 odst. 4 uvedeného zákona vlastníci alespoň 60 % výměry půdy řešené pozemkovými úpravami, konkrétně 77,4 %.

[21] Nejvyšší správní soud nesdílí názor stěžovatele, že zákon o pozemkových úpravách neumožňuje, aby byly pozemkové úpravy zahájeny na žádost jednoho většinového vlastníka. Jak uvedl zdejší soud v rozsudku ze dne 15. 2. 2017, č. j. 3 As 3/2016-89, „*pozemkový úřad může řízení zahájit na základě vlastního vyhodnocení požadavků na provedení pozemkových úprav, v odůvodněných případech může pozemkový úřad zahájit řízení dokonce i bez podaných požadavků (obojí srov. ustanovení § 6 odst. 1 zákona o pozemkových úpravách). Naopak podle ustanovení § 6 odst. 3 zákona o pozemkových úpravách zahájí pozemkový úřad řízení vždy, pokud se pro to vysloví vlastníci pozemků nadpoloviční výměry zemědělské půdy v dotčeném katastrálním území. Správní orgán v prvních dvou případech hodnotí, zda je u dotčených pozemků nezbytná iniciace řízení o pozemkových úpravách, teprve poté řízení zahájí. Ve třetím případě takové úvahy správního orgánu nahrazuje vůle reprezentativního počtu vlastníků pozemků zemědělské půdy. Počáteční iniciativa správního orgánu či dotčených vlastníků před zahájením řízení nemá podle zákona o pozemkových úpravách žádné přímé procesní účinky na další řízení. Pozemkový úřad nicméně může sám vyhodnotit potřebu provedení pozemkových úprav v jiném rozsahu, než tomu bude v případě žádosti vlastníků zemědělské půdy.*“

[22] Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku dále zdůraznil, že „*zahájení řízení je sice důležitou součástí řízení, neboť se jím vymezuje jeho předmět, pro osud práv a povinností účastníků není ale rozhodující. I kdyby zde řízení bylo zahájeno z nesprávného důvodu, šlo toliko o inicializaci procesu, aniž by pozemkový úřad ještě předjímal výsledek pozemkových úprav. Až v samotném řízení pak účastníci uplatili svá procesní práva, vyjádření a návrhy,*

pokračování

reprezentativní většina (a to v řízení není sporné) návrh pozemkových úprav schválila. Bylo to tedy až rozhodnutí pozemkového úřadu o schválení pozemkových úprav, kterým došlo k zakládání, rušení či změně práv účastníků řízení (srov. § 67 odst. 1 správního řádu). Účastníkům také nakonec svědčilo i právo na odvolání, pokud se rozhodnutím cítili zkráceni na svých právech.“

[23] Z citované judikatury vyplývá, že jestliže o provedení pozemkových úprav požádají vlastníci pozemků nadpoloviční výměry zemědělské půdy v dotčeném katastrálním území, správní orgán je povinen obligatorně zahájit řízení o pozemkových úpravách. Ačkoliv zákon o pozemkových úpravách v § 6 odst. 3 výslovně uvádí množné číslo „vlastníci“, nebrání to dle Nejvyššího správního soudu tomu, aby žádost o provedení pozemkových úprav podal jediný vlastník vlastníci pozemky představující nadpoloviční většinu výměry zemědělské půdy v dotčeném katastrálním území. Jedním z hlavních cílů pozemkových úprav je uspořádat pozemky tak, aby v souladu s veřejným zájmem, ale též se soukromými zájmy jednotlivých vlastníků, umožňovaly vlastníkům racionálnější hospodaření s jejich pozemky. Konkrétní podoba návrhu pozemkových úprav je přitom vytvářena až v průběhu samotného řízení o pozemkových úpravách, v němž mohou všichni vlastníci dotčených pozemků uplatňovat svá práva, a mohou tak ovlivnit výsledný návrh pozemkových úprav. Pro dosažení účelu pozemkových úprav proto není rozhodné, zda o zahájení řízení o pozemkových úpravách požádá jeden většinový vlastník nebo více vlastníků.

[24] Schválení návrhu pozemkových úprav nebránila ani skutečnost, že jediný vlastník disponoval většinou výměry zemědělské půdy v řešeném katastrálním území, která byla potřebná ke schválení návrhu pozemkových úprav. Krajský soud v bodu 39 napadeného rozsudku správně uvedl, že kritériem pro dosažení potřebné kvalifikované většiny pro schválení pozemkových úprav je pouze procentuální podíl výměry pozemků, které jsou v rámci pozemkových úprav řešeny. V nyní posuzovaném případě návrh komplexních pozemkových úprav v souladu s § 11 odst. 4 zákona o pozemkových úpravách odsouhlasili vlastníci 77,4 % výměry řešených pozemků.

[25] Ze správního spisu vyplývá, že správní orgány postupovaly v řízení o komplexních pozemkových úpravách v souladu se zákonem o pozemkových úpravách (viz rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a str. 2 až 4 rozhodnutí žalovaného). Nejvyšší správní soud tedy nemohl stěžovateli přisvědčit, že nebyly splněny základní podmínky pro realizaci pozemkových úprav. Správní orgán prvního stupně proto nepochybil, když návrh pozemkových úprav schválil. Rovněž žalovaný nepochybil, když závěry správního orgánu prvního stupně aproboval. Krajský soud pak v bodu 37 napadeného rozsudku dospěl ke správnému závěru, že ačkoliv se při provádění pozemkových úprav veřejné zájmy prolínají se zájmy jednotlivých vlastníků (viz rozsudek NSS ze dne 13. 2. 2009, č. j. 7 As 26/2007-278), zákon o pozemkových úpravách představuje dostatečné záruky toho, že přijatý návrh pozemkových úprav nemůže sledovat výhradně soukromý zájem některého z vlastníků řešených pozemků na úkor zájmů veřejných a zároveň nemůže nepřiměřeně zasahovat do vlastnického práva těch vlastníků, kteří s návrhem nesouhlasí.

[26] Co se týče námitek stěžovatele týkajících se jeho nesouhlasu s přijatým návrhem

pozemkových úprav, Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek ze dne 20. 11. 2019, č. j. 1 As 209/2019-60, v jehož bodu 19 zdejší soud uvedl, že „*právní úprava předpokládá, že je téměř nemožné docílit plného souhlasu všech vlastníků. V tomto případě však nezbyvá vlastníkům v menšině, než provedení pozemkových úprav respektovat. A to jednak proto, že souhlas dali vlastníci představující požadovanou většinu výměry zahrnutých pozemků, ale také s ohledem na veřejný zájem na provedení pozemkových úprav; především však i proto, že by podle požadavků přiměřenosti, vyjádřených v § 8 odst. 6 zákona o pozemkových úpravách (nyní § 10 zákona) ve spojení s § 12 nařízení vlády č. 4/2000 Sb., neměli být zasaženi na svých právech podstatným způsobem, neboť i k jejich prospěchu byly pozemkové úpravy plánovány a provedeny. I těmto vlastníkům má realizace pozemkových úprav přinést užitek, byť se sami můžou cítit poškozeni a znevýhodněni. Podmínky k racionálnímu hospodaření je třeba též posuzovat nejen z hlediska jednotlivých vlastníků, ale též k celku a ke všem vlastníkům. Nelze je posuzovat zcela jednotlivě a individuálně; racionálnější hospodaření, i s ohledem na zmíněný veřejný zájem, musí být většinové (viz rozsudek NSS ze dne 21. 3. 2007, č. j. 5 A 27/2002-86).*“ Na rozdíl od stěžovatele považuje Nejvyšší správní soud citované závěry použitelné i na nyní posuzovaný případ.

[27] K nespokojenosti stěžovatele s výslednou podobou uspořádání jeho pozemků v rámci komplexních pozemkových úprav lze též odkázat na rozsudek ze dne 7. 4. 2016, č. j. 5 As 127/2014-57, kde Nejvyšší správní soud zdůraznil, že rozhodující je dodržení kritérií přiměřenosti dle § 10 zákona o pozemkových úpravách, při jejichž dodržení nelze konstatovat, že by došlo k porušení práv vlastníků. Toliko subjektivní nesouhlas vlastníků s věcným uspořádáním nemovitostí ve schváleném návrhu pozemkových úprav tak nemůže vést k závěru o nezákonnosti rozhodnutí o jejich schválení (srov. též rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2018, č. j. 7 As 67/2018-55). Soudy nemohou přezkoumávat to, zda by bylo jiné řešení pro účastníky řízení ekonomicky či jinak výhodnější než druhé, neboť takové faktory nejsou zákonnými kritérii, která by musela být zohledněna při vyrovnaní vstupních a výstupních nároků, resp. jsou promítnuta v kritériích přiměřenosti (srov. rozsudek NSS č. j. 1 As 209/2019-60).

[28] Ze správního spisu, jakož i z rozsudku krajského soudu, vyplývá, že kritéria přiměřenosti, která jsou pro posouzení zákonnosti pozemkových úprav stěžejní, byla dodržena. Stěžovatel přitom dodržení zákonných kritérií dle § 10 odst. 1 zákona o pozemkových úpravách konkrétně nikterak nezpochybňoval. Jde-li o samotný důvod, proč nebylo možné vyhovět stěžovatelově požadavku na umístění všech jeho pozemků do jednoho celku, je jednoznačně patrný ze spisové dokumentace, jak poukázal již žalovaný ve svém rozhodnutí (viz str. 9 a 10 rozhodnutí žalovaného). Ze spisové dokumentace je též zřejmé, že správní orgány se stěžovatelem opakovaně jednaly, snažily se mu vyjít vstříc a navrhnout přijatelnou variantu pozemkových úprav, stěžovatel však veškeré návrhy odmítl (viz např. zápis z jednání dne 25. 8. 2021 – projednávání návrhu komplexních pozemkových úprav v k. ú. Písečné u Slavonic, zápis z jednání dne 21. 1. 2022 – projednání připomínek k návrhu komplexních pozemkových úprav v k. ú. Písečné u Slavonic, sdělení k námitkám k návrhu nových pozemkových úprav ze dne 14. 3. 2022). Není tedy pravda, že správní orgány nešetřily práva stěžovatele jako vlastníka dotčených pozemků. V tomto ohledu se Nejvyšší správní soud ztotožňuje s posouzením věci krajským soudem a v podrobnostech odkazuje na odůvodnění napadeného rozsudku.

pokračování

[29] S námitkou, že pozemky nebylo možné uspořádat dle požadavků stěžovatele, neboť s tím nesouhlasil většinový vlastník (viz zápis z jednání ze dne 21. 1. 2022 – projednání připomínek k návrhu komplexních pozemkových úprav v k. ú. Písečné u Slavonic), se vypořádal již žalovaný na str. 10 napadeného rozhodnutí. Uvedl, že správní orgán prvního stupně postupoval v souladu s § 11 odst. 2 zákona o pozemkových úpravách, dle něž *pokud jsou na základě námitek a připomínek podle odstavce 1 provedeny úpravy návrhu, je pozemkový úřad povinen vyžádat si nové vyjádření od dotčených účastníků*. Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem ztotožňuje. Schválením pozemkových úprav tak nedošlo k poškození zájmů stěžovatele jako vlastníka konkrétního pozemku.

[30] K argumentaci stěžovatele, že většinový pozemkový vlastník zneužil institut pozemkových úprav za účelem obejítí smluvní výměny pozemků, Nejvyšší správní soud uvádí, že se jedná o čisté spekulativní, ničím nepodložené tvrzení. Nejvyšší správní soud v této souvislosti odkazuje na nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 5. 1998, sp. zn. Pl. ÚS 34/97, v němž se zabýval specifickou povahou řízení o pozemkových úpravách. Plyne z něj, že *„pozemkové úpravy ve své většině nepředstavují vyvlastnění vlastnického práva v pravém slova smyslu, protože v podstatě jsou hromadnou dobrovolnou směnou vlastnických práv dotčených vlastníků. Nicméně, pro tu skupinu vlastníků, která s prováděnými pozemkovými úpravami nesouhlasí, jsou ústavní pravidla platná pro vyvlastnění (nucené omezení vlastnického práva) [tj. čl. 11 odst. 4 Listiny, pozn. NSS] krajním kritériem ochrany jejich vlastnictví“*. V nálezu ze dne 21. 5. 2014, sp. zn. I. ÚS 1305/13, pak Ústavní soud uvedl, že *„požadavky kladené čl. 11 odst. 4 Listiny jsou do zákonné úpravy promítnuty. Ustanovení § 2 zákona o pozemkových úpravách stanoví, že pozemkové úpravy se provádí ve veřejném zájmu, náhrada pak spočívá v nově navržených pozemcích, které stěžovatelka obdrží za pozemky původní. Veřejný zájem na pozemkových úpravách spočívá mj. v novém uspořádání pozemků tak, aby bylo zajištěno jejich lepší a efektivnější využití, a zajištění jejich lepší dostupnosti, přičemž se přiblíží k zájmům všech pozemků do pozemkových úprav zahrnutých. Zákon ovšem klade důraz na dobrovolnost směny vlastnických práv, nicméně právě s přihlédnutím k veřejnému zájmu a potenciální nemožnosti dosáhnout stoprocentní shody. To vše se promítá v požadovaném souhlasu vlastníků 3/4 výměry půdy [od 1. 8. 2016 60 % výměry pozemků, které jsou řešeny, pozn. NSS]. Co se týče náhrady v podobě přidělení pozemků nových místo původních, zvýšená ochrana vlastnického práva oproti běžnému vyvlastnění spočívá ve stanovení kritéria přiměřenosti co do kvality, výměry a vzdálenosti původních a navrhovaných pozemků v ustanovení § 10 zákona o pozemkových úpravách“*.

[31] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že správní orgány a krajský soud dostatečně přezkoumatelně vymezily a zdůvodnily existenci veřejného zájmu na provedení pozemkových úprav, a to jak v kvalitativní, tak i kvantitativní rovině. Z výše citované judikatury vyplývá, že povinností správních orgánů nebylo posuzovat individuální zájem stěžovatele na zachování původního stavu. Požadavky stěžovatele se mívají s podstatou, smyslem a účelem zákona o pozemkových úpravách. Podle Nejvyššího správního soudu bylo v řízení před správními orgány a následně krajským soudem dostatečně prokázáno a vysvětleno, z jakého důvodu nebylo možné požadavkům stěžovatele na uspořádání pozemků vyhovět. Správní orgány tak postupovaly v řízení o pozemkových úpravách v souladu se zákonem o pozemkových úpravách. Nejvyšší správní soud proto neshledal

namítanou nezákonnost pozemkových úprav.

[32] Pro úplnost Nejvyšší správní soud poznamenává, že se blíže nezabýval konkrétnější argumentací uvedenou na str. 6 kasační stížnosti týkající se pozemků parc. č. 1530 a 1861/4, které jsou ve vlastnictví žalobce b). Stěžovatel totiž není oprávněn hájit v řízení práva jiného účastníka [žalobce b)], resp. namítat porušení jeho práv. Žalobce b) pak opomenutím zaplatit soudní poplatek za kasační stížnost na ochranu svých práv sám rezignoval.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[33] Nejvyšší správní soud shledal nedůvodnými všechny stěžovatelem uplatněné námitky, kasační stížnost je proto nedůvodná. Nejvyšší správní soud tedy dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

[34] Zároveň Nejvyšší správní soud rozhodl o nákladech řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Totéž platí o žalobci b). Procesně úspěšnému žalovanému pak nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů jeho běžné úřední činnosti.

[35] Osoba zúčastněná na řízení má podle § 60 odst. 5 s. ř. s. právo na náhradu jen těch nákladů řízení, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. V tomto řízení však osobě zúčastněné na řízení žádná povinnost uložena nebyla, Nejvyšší správní soud neshledal ani jinou okolnost zvláštního zřetele hodnou, a proto osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. února 2025

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu